

- Con người không có cánh, muốn bay xa được như chim, phải hiểu biết nhiều.

Con chim thôi không kêu nữa, hình như nó đã ngủ. Hiền mở hé nắp ấm đỏ, cho chim thở.

Mẹ lại tiếp tục công việc soạn bài và lại hát bài hát cũ của mẹ: *ước mơ những mùa xuân bóng dáng tương lai*.

Hiền không cảm thấy khó chịu khi nghe bài hát ấy nữa. Hiền tưởng tượng đến mẹ, mẹ đã mang Hiền trong bụng những ngày gió rét, đi dạy học rất xa và những con chim én bay theo mẹ trong mưa, chẳng sợ gì, chẳng ngại gì...

Hiền lấy vở ra học bài. Nó không cảm thấy chán nữa. Nó không nghe thấy tiếng rao của bà bán bánh khúc nữa. Chỉ có tiếng gió thổi như một người khổng lồ đang trò chuyện với nó những điều bí ẩn của một mùa xuân kỳ lạ đang đến.

Lần cuối cùng Hiền nhìn thấy con chim én là buổi sáng hôm sau. Trời nắng hửng tuyệt đẹp, mảnh sân thượng đầy nắng vàng làm bay hơi nước đọng của cơn mưa hôm qua. Con chim én đậu bên cửa sổ ngược nhìn Hiền, khung cửa sổ đầy ánh nắng. Hiền lóa mắt, và trong phút lóa mắt đó, con én nhỏ bay vào không trung vô tận...

Hiền đi học với một vài đồng tiền mẹ cho ăn sáng, mẹ Hiền lương ít, Hiền biết vậy. Nó gặp bà bán bánh khúc: "Cháu chào bà ạ!" Bà bán cho

Hiền một cái bánh và cho nó thêm xôi. "Cố ăn cho khỏe mà học giỏi cháu nhé!"

Hiền bỗng cảm thấy ấm bụng hẳn, nó vừa đi vừa nhảy và hát một bài hát tiếng Anh. Trên bầu trời xanh xa tít Hiền thấy những chấm đen nhỏ xíu hình như đang vẫy nó. Chắc con chim én nhỏ bị ngã xuống hôm qua đã lại bay đi nhập đàn rồi.

Hiền chạy ulla vào cổng trường cùng các bạn. Chắc hôm nay, nó không bị điểm kém, nó cũng như con én kia bay lên mà không rớt xuống.

1992

ĐI NHỎ LẠC

Ai cũng có bố là người khỏe nhưng bố của Tẹo lại là người yếu. Bố không đi cày được, không đi cấy được, không gánh nước được... Mọi việc ấy mẹ đều phải làm và Tẹo thì mới lên sáu tuổi.

Tối nay sáng trăng bố ngồi ngoài sân và lách tách đan những cái rế lót nồi để chờ tới phiên chợ mẹ mang đi bán. Trời đã cuối hè, gió lồng lộng thổi lùa qua rặng tre. Bố không cười trần hay mặc may ô như những người thợ cày trong làng.

Bố chỉ mặc cái áo bộ đội cũ, đã bạc sờn, bố là thương binh mà.

Mẹ ngồi trên thềm nhà, xòa mớ tóc ướn vừa gội đầu bồ kết lá chanh, một tay phe phẩy quạt, miệng nói sẽ sàng:

- Thày nó ạ, người ta sắp về thu mua lạc rồi.

- Ồ - Bố đáp và thở dài.

- Ruộng lạc nhà ta chưa nhổ, nhổ xong còn phơi, đập, đóng vào bao rồi mới đem đi cân được. Nhanh lên thì mới được tiền. Bằng không chậm thì... Nhà mình neo người quá.

Khi ấy cái Tẹo ngồi bên con mèo và con chó, nó lắng nghe bố mẹ nói chuyện. Lát rồi, nó rón rén đến bên bố, cầm vào bàn tay của bố. Cánh tay bố thật là gầy, yếu ớt như một cành lá héo. Còn đôi mắt của bố thì mờ đục như phủ một làn sương. Cái Tẹo nói:

- Bố ơi, giá con không lên sáu mà con mười sáu rồi thì sướng bố nhỉ.

- Con cái nhà - Bố cười - Tại bố đi xa làng lâu quá, giá mà bố về sớm hơn thì con cũng lớn hơn rồi.

Sáng hôm sau, trời tối xầm, mây vần vũ, ánh mặt trời chỉ thấy le lói thế mà con gà trống già đã lên bậc ông nội của đàn gà chíp vẫn bay lên nóc nhà và vỗ cánh, cất tiếng khàn khàn: "Cúc cù cu!".

Mẹ choàng dây, lấy quang gánh tất tả đi. Cái Tẹo lon ton đi theo. Mẹ gắt:

- Đi theo làm gì? Quấn chân người ta.

- Con đi nhờ lạc với mẹ.

- Không khiến.

- Ừ!

Kia ruộng lạc đã hiện ra, mơn mơn lá xanh, bầu trời nặng những đám mây đen phía đằng đông nhưng không che được một vài tia nắng sớm mai lóe rục lên.

Mẹ cúi xuống, tay mẹ thoăn thoắt nhổ lạc. Từng cây lạc được nhổ lên, phía dưới rễ lúc lủi từng chùm củ trắng mập mạp, thơm mùi ngai ngái.

Tẹo cũng quờ tay nắm lấy cây lạc mà nhổ, ối chà, nặng ơi là nặng, nhổ được một cây, Tẹo ngã ngồi phệt xuống đất.

Thế rồi, đập! đập! Mưa rơi xuống. Mẹ khoác áo tưới nón lá, cái Tẹo cũng áo tưới nón lá. Mẹ thoăn thoắt nhổ lạc, cái Tẹo cũng thoăn thoắt. Thì ra càng mưa đất càng mềm, nhổ lạc càng dễ.

Trong những hạt mưa rơi, Tẹo thấy có ánh cầu vồng ngũ sắc. Nào một bộ đồng phục học sinh lớp một đang bay phấp phới. Nào một cái cặp da màu đỏ thơm phức mùi vở mới, sách mới. Nào một cái mũ có hoa, một đôi dép nhựa màu hồng... Tẹo thấy người nóng ran lên, bàn tay rất



bỗng mồ hôi hòa với nước mưa, thấm mùi lạc tươi, mùi đất nồng.

Bỗng Tèo thấy hoa mắt lên. Nó ngã xuống trong đám dây lạc ướt. Từ sáng, nó chưa ăn gì. Rồi bỗng nó ngửi thấy mùi thơm ngào ngạt của lạc rang giòn, rồi mùi thơm ngọt ngào của kẹo lạc nhai tan trong miệng, rồi mùi thơm béo phưng phức của dầu lạc rán bánh rán... Có ai nâng nó lên bỗng bênh trong không gian. Một bàn tay gầy, yếu ớt, Bố!

- Con ơi! Hãy nghỉ đã con. Nếu con làm nhiều, con không lớn được...

Rồi mưa to hơn, to hơn, to hơn nữa. Bố dắt Tèo chạy nhanh về nhà. Bố bảo: "Con ơi, đối với bố, con là quý nhất! Bố sợ nhất là con ốm".

Ngoài kia, mẹ vẫn trong mưa. Rồi, mẹ trở về với một gánh lạc đầy, miệng cười tươi rói rói: "Năm nay ruộng nhà mình được mùa lạc".

Cái Tèo ngược mắt lên nhìn mẹ. Hình ảnh mẹ nó nhòa trong nước mắt.

1990

BÀ CHÁU MỘT NGÀY MƯA

Trời mưa.

Bà ôm em bé vào lòng và cất tiếng ru:

Tháng chín là tiết mưa rười

Tháng mười mưa nụ hoa cười nở ra

Tháng một là tiết mưa qua

Tháng chạp mưa bụi dần dà hết năm.

Em bé ngả vào lòng bà thiu thiu ngủ. Bé Hùng nhìn trời mưa chạy ra cửa sổ, chìa tay ra hứng nước mưa rồi hát rõ to bài "Mưa trên đảo". Vừa hát, Hùng vừa nháy thành thịch trên giường.

Em bé giật mình khóc òa lên. Bà cau mặt lại mắng Hùng. Hùng nói :

- Bà hát ru em, cháu cũng hát ru em. Tại em bé dậy, chứ có phải tại cháu làm em thức đâu - Nói rồi Hùng nhe răng cười.

- Con cái nhà. Bà tức lắm. Thật là : Chó đại có mùa người đại quanh năm - Nói rồi bà lại ôm em bé vào lòng và à ơi... à... ơi.

Hùng tròn xoe mắt nhìn bà. Mặt Hùng xịu xuống, nó ngồi im thin thít. Em bé đã nín khóc và nhắm mắt ngả vào ngực áo bà. Hùng rón rén lại gần bà hỏi:

- Bà ơi ! Bà nói thế nghĩa là gì hả bà?

Thấy Hùng nen nét, bà dịu giọng :

- À, bà nói lối nhà quê xằng xit đấy mà. Nghĩa là hát ru là hát à ơi êm êm chứ không phải là hát ầm ầm.

Hùng lại toét miệng cười. Ra cái thằng này láu lỉnh, Hùng bảo, nó có vẻ ngấm ngấm:

- Cháu nhớ bài thơ hồi học mẫu giáo. Cháu hát ru thử bà nghe nhé.

Bà xua tay vội, rồi ôm chặt em bé và đi tránh ra khỏi Hùng. Mặt bà cau lại, bà dậm chân, tay dứ về phía Hùng, ý đe nẹt. Chắc bà sợ Hùng lại phá quấy. Em bé đã ngủ ngoan rồi. Cái thằng anh ngỗ nghịch lại làm nó dậy ư?

Hùng đứng bên cửa sổ. Thế ra bà không tin Hùng. Bà tức Hùng. Bà ghét Hùng. Không bà ơi, cháu yêu em bé, yêu bà... cháu không phải là thằng bé phá quấy đâu. Và thế là Hùng cất lên, giọng trong trẻo và véo von bài thơ mẫu giáo, tiếng nó vọng ra ngoài cửa sổ, ngoài trời mưa:

Ngoài sân tí tách hạt mưa

Mẹ đi công tác sao chưa về nhà

Em ngồi trước cửa nhìn ra

Một hai đếm giọt mái nhà một hai.

Bà lắng tai nghe, thông thả gặt đầu. Hùng quay lại thấy bà tủm tỉm cười. Thích lắm, chắc là bà không giận Hùng nữa.

Hùng lon ton đi tìm quyển tập đọc lớp một rồi tập đánh vần. Giá Hùng thuộc thật nhiều thơ để mỗi ngày đọc một bài thì chắc là bà hết ý.

1985

CÂY CHANH

Cả lớp gọi Mai là Mai "Tồ", Mai không thích một tý nào, nhưng cái tính "tồ" nó cứ rõ ra không ai không biết.

Ngày ấy, Mai về quê thăm bà nội, trong vườn nhà bà có một cây chanh. Giống chanh nhiều nước chua dịu chứ không gắt. Thấy cây ấy tốt quả, nhiều người đến xin chiết cành. Nhưng bà Mai bảo:

- Hãy thư thả để cây nó cứng cáp đã.

Thế là cây chanh vẫn còn nguyên. Mùa ấy, Mai hái được một chục quả đem về cho bố mẹ và bạn bè làm quà. Trước khi hái chanh, Mai

muốn nói chuyện với cây giống như bà xin cây trầu trước khi hái trầu. Rõ là tính Mai hơi "tồ", tuy lớn mà nghĩ ngợi như những đứa bé thích chơi búp bê.

- Chanh ơi, tớ không muốn làm đau bạn. Nhưng nếu không hái thì quả của bạn cũng rơi và héo úa đi thôi. Bạn hãy cho tớ nhé.

Mang chanh về Hà Nội rồi, Mai vẫn còn nhớ cây chanh. Nhớ những buổi chiều, Mai đứng bên bờ giếng cả khu vườn im lặng, những cái lá chanh hứng đầy ánh trăng đêm hè. Sương ướt đầm trên ngọn lá cong xuống như một dấu hỏi. Và, trong tiếng sương rơi cây như thì thầm một bài thơ với Mai.

Hôm ấy, trong giờ học, Mai cứ ngồi lơ mơ nghĩ đến bài thơ của cây chanh. Cậu Dũng ngồi cùng bàn, bảo:

- Ôi chao, các bạn nữ bây giờ "Phát triển sớm"! Trong giờ học cứ ngồi lơ mơ như là nhớ ai!

Mai nghe vậy, tức lắm:

- Bạn chẳng hiểu gì cả. Tôi nhớ một cây chanh, thế thôi.

- Ôi! Nhớ một cây chanh!

Dũng trề môi ra, hoàn toàn không tin. Cứ bảo cái Mai là "tồ" chắc gì nó "tồ"?

Chủ nhật ấy, Mai xin phép bố mẹ về quê thăm bà. Vừa về đến sân, Mai đã chạy ra bờ giếng để thăm cây chanh.

Kìa ! Cây đã bị chiết cành, Mai khẽ cầm lấy cành lá chanh "Chắc là cây đau lắm!". Có phải là người ta đã lấy dao khía lên cây và nhựa cây chảy ra. Rồi người ta cuốn đất đắp vào xung quanh, buộc chặt lại, thế đấy. "Mình bị đứt tay một tí còn vừa đau vừa nhức nữa là cái cây nhỏ!"
- Mai nghĩ vậy mà rơm rớm nước mắt.

Bà hỏi:

- Cháu làm sao thế?

Mai thẹn, lấy tay che trán và bảo:

"Dạ không, không có gì đâu, trời nóng cháu chảy mồ hôi thôi ạ!".

Bà cười tủm tỉm, tỏ ra hiểu cả.

Mai biết việc đã xảy ra rồi, và một cành chanh con sắp ra đời. Cây chanh mẹ trông yếu hẳn đi, cây như nhỏ lại, cành lá thưa hơn, trông xơ xác.

Ngày chủ nhật trôi qua nhanh lắm, và Mai lại về Hà Nội đi học.

Một buổi chiều, trong giờ học thêm ở nhóm bỗng nhiên Mai gục đầu xuống, ngủ gật. Mai nằm mơ thấy cây chanh con đang từ từ tách ra khỏi cây chanh mẹ. Cây chanh mẹ đau, đau quá, cây lá rung rinh, rùng rùng lá rơi. Và một bàn tay bứt cây chanh con ra khỏi thân cây chanh mẹ. Mai mở bừng mắt dậy và bắt gặp cặp mắt cậu Dũng nhìn nó, Dũng hỏi:

- Thế nào? Chắc lại nằm mơ thấy cây chanh chứ?

Mai cười:

- Hóa ra bạn cũng biết hiểu người khác rồi đấy.

- Tất nhiên - Dũng có vẻ nghiêm nghị. Nhưng mà chép bài đi nhé! Đây là giờ toán không phải là lúc chanh với cam đâu!

Rồi đến ngày xuân ấy, Mai về quê. Mai đã thấy bà trồng cây chanh con cùng với cây chanh mẹ, chỉ cách có một khoảng cỏ mọc bằng cái chiếu con. Bà bảo:

- Bà thấy cháu thích cây chanh này nên bà chiết cho cháu mang về Hà Nội mà trồng.

- Thật hả bà?

Mai toan reo lên mà lại lặng ngay. Có cây mà giữ được cây đâu có phải là dễ. Lắm cây chết như chơi. Mai lại đâm ra lo.

Mai trở về Hà Nội với cây chanh con trong tay, hồi hộp, mồ hôi toát ra thật sự chứ không phải là... nổi văn vở.

Và trong buổi rỗi Mai đã chạy đến nhà Dũng với cây chanh con đang rung rinh vài cái lá yếu ớt.

- Dũng ơi! Đây là cây chanh, cây chanh mà tớ vẫn nghĩ đến trong giờ học ấy mà.

- Thật à? - Dũng kinh ngạc, đến bây giờ nó mới tin cái Mai "tô" thật.

Mai rủ :



- Bạn cùng trồng cây này với tớ nhé!

Mai thấy mắt Dũng sáng lên, sung sướng vui mừng. Hóa ra nó là người bạn tốt, lâu nay Mai cứ nghĩ lầm, cho rằng Dũng hay cau có.

Mai bảo:

- Dũng ơi! Rồi chúng mình sẽ có những quả chanh nhiều nước, chua dịu chứ không gắt đâu.

Các bạn biết chuyện chỉ cười:

- Đến mùa thì mới rõ kết quả được Mai "tồ" ả.

Từ đấy cây chanh là người bạn của cả lớp Mai.

1993

TIẾNG VỌNG

Huyền không có bố, ở với mẹ, mấy hôm nay thì ở với cậu Thắng. Sáng sớm, cậu Thắng dẫn Huyền về nhà bà ngoại. Nhà bà ở trên một ngọn núi nhỏ, gọi là núi Sơn. "Cậu cháu mình sẽ về ở với bà". Cậu Thắng bảo thế.

Cậu Thắng gầy gò. Một tay cậu tàn tật co quắp không cử động được. Những vết sẹo trên cổ, trên ngực ghi lại kỷ niệm một băng đạn đã trúng vào người hồi cậu còn ở bộ đội. Cậu còn

trẻ mà tóc đã lốm đốm bạc. Một chân cậu lúc nào cũng đi bít tất, vì nó là chân gỗ.

Cậu Thắng sốc cái ba lô lên vai, dắt cháu đi và thở dài.

- Sao cậu lại thở dài hử cậu? - Huyền thắc mắc.

- Cậu tập thể dục động tác thở đấy - Cậu trả lời và khe khẽ huýt sáo.

Hai cậu cháu về đến đầu làng lúc trời đứng bóng. Nắng gay gắt chiếu, Huyền là người vì "say" ô tô. Nó ngồi xếp xuống bên đường. Bỗng có con bướm trắng bay qua, cậu Thắng thoát nhìn lên: "Con bướm đẹp quá, Huyền kìa!" Chắc cậu Thắng muốn tóm con bướm. Cậu muốn kiếm đồ chơi cho Huyền vui. Huyền đứng vụt dậy: "Để cháu bắt! Cháu bắt!".

Nhưng thôi, con bướm đã bay lên cao chấp chới như chế giễu: "Ê! Tեն chưa!" Huyền nhìn theo con bướm, nhìn mãi rồi bỗng reo to:

- Kìa, cậu ơi. Cậu có thấy con bướm to đang bay kia không? Đây là con bướm mẹ đấy. Con bướm con nó bay theo.

Và đôi mắt Huyền dõi theo con bướm thật lâu... Nó bỗng nhớ đến ngày hôm ấy! Một ngày mẹ đã ốm nặng, không nói được nữa. Bỗng có một bà nước ngoài đến thăm. Bà ấy thật đẹp, áo quần lộng lẫy, toàn thân tỏa mùi nước hoa. Bà ấy nhìn Huyền thân mật. Bà cầm tay Huyền nâng

niều, rồi nói một câu gì đó. Cô Yến bạn của mẹ biết tiếng nước ngoài dịch lại:

- Ước gì tôi có một đứa con như thế này.

Khi ra về, bà ấy còn nhìn Huyền và vẫy tay mãi...

... Hai cậu cháu bắt đầu theo con đường mòn leo lên núi. Nắng gay gắt. Mỗi bước đi thêm nín chân lại. Cậu Thắng bước còn vất vả hơn cả Huyền. Đã đến lưng chừng núi. Một dòng nước nhỏ chảy róc rách đọng lại thành vũng trong vắt, nhìn thấy cả những hòn sỏi to như trứng ngan nằm dưới đáy. Bụi dương xỉ xòa những cái là hình răng cưa xanh ngắt, đậm lên um tùm. Cậu Thắng ngồi xuống hòn đá nhẵn phẳng dưới vòm cây râm mát. Cậu thở hắt lên trong làn hơi ẩm từ vũng nước tỏa ra.

Nhìn nét mặt cậu Huyền lại nghĩ đến buổi tối hôm ấy, lúc cô Yến bạn của mẹ nói với cậu một chuyện gì đó, chắc có liên quan đến Huyền, cậu bỗng tái mặt đi và cậu cũng thở như thế này nói:

- Chúng tôi nghèo thì nghèo thật nhưng chúng tôi nuôi được cháu, ai đời giọt máu của mình lại đem đi...

Huyền nhớ lại nét mặt của bà nước ngoài ấy đang chăm chú nhìn Huyền, như định rủ Huyền đi đâu. Huyền nhìn đi ra xa tí tấp. Xa xa chiếc cầu nhỏ như một cái cặp tóc ai để quên trên một dòng sông uốn khúc như một dải lụa. Xa nữa là

những dãy núi màu tím trập trùng trông như những con rắn, con rồng đang nằm im lặng. Huyền cất tiếng hỏi:

- Về đây ở với bà, cháu có được đi học không hả cậu?

- Có chứ! Trường ở chân núi bên kia.

Cậu Thắng gật đầu và giơ tay chỉ vòng tròn. Ngay gần vũng nước trong là một lỗ hổng đâm sâu vào lòng núi. Có lẽ là cái hang. Phía trước cửa hang, cây đại mộc um tùm. Dây leo quấn quýt uốn éo. Hoa dành dành nở từng đám, phủ lên những tảng đá đỏ như màu son. Cậu Thắng bảo:

- Ta chơi trò gì đi. Cháu thử nghĩ xem.

- Ta chơi gọi đi - Huyền bảo.

Cậu Thắng ngạc nhiên:

- Gọi gì?

- Gọi tên ai đó.

- Ồ, hay đấy. Cháu gọi trước.

Tự dưng Huyền hồi hộp. Trong lòng nó bỗng dội lên một tiếng gào, thế là nó gọi:

- Mẹ ơi!

Tiếng vọng từ trong núi dội ra: "Mẹ ơi... ơi!" rõ hơn và trầm vang. Người cậu cất tiếng khàn khàn:

- Con ơi!

Tiếng vọng từ trong hang núi lại vọng lại "Con ơi... ơi..." Tự dưng Huyền nhìn quanh. Nó nghi ngờ như không tin ở tai mình đã vừa nghe thấy gì...

Hai tay đứa bé gái nắm chặt lại, miệng nó mếu máo: - "Không được... Không phải... Không được". Đầu nó lắc lia lịa. Bỗng nó nhớ lại hình ảnh bà nước ngoài đứng cách nó chỉ một gang tay lúc tối hôm đó. Ấy thế mà nó đứng im như trời trồng: "Không được không phải, không được...". Không được gọi nó: "Con ơi".

Mặt người cậu như héo quắt lại, Huyền khóc òa lên vừa chạy vừa khóc. Nó không biết nó chạy đi đâu. Nó không biết nó khóc cho ai nghe nữa. Mặt trời tỏa ánh nắng như lửa cháy xuống những tảng đá đỏ như son. Cỏ may khô xào xạc.

Cậu Thắng đi cà nhắc, cà nhắc phía sau, với chiếc ba lô trên vai như đang tụt xuống... tụt xuống dần... Bỗng cậu hụt hẫng, chơi vơi... cậu ngã.

- Ối! - Huyền quay phắt lại, chạy vội đỡ cậu dậy, miệng líu ríu: - Cháu xin lỗi cậu, đùa mà lại tức là kém, phải không cậu?

- Cậu không chấp! - Cậu Thắng cười xòa, rồi cậu chỉ - Nhà ta kia... mái nhà dưới bóng cây mít ấy - Bỗng cậu thở mạnh - Bà kia kìa, cháu có thấy không? Bà đang gánh rạ về nhà... Bà trông thấy ta rồi đấy.

Bà đặt gánh rạ xuống chạy về phía hai cậu cháu. Dáng bà cao. Mặt bà rám nắng, miệng bà tươi thắm quét trầu. Giọng bà xởi lởi mắng yêu:

- Cha bố chúng mày, đã về cả đấy ư? Thắng út đã về đấy ư? Cháu gái bà đã về đấy ư?

- Bà ơi! - Huyền ôm lấy bà. Áo bà có mùi rơm, mùi rạ, mùi nắng. Bỗng nhiên từ trong lòng Huyền vọng vào một âm thanh: "Mẹ ơi!"

1996

ĐI CHƠI XA

Một lần, mẹ tôi bảo:

- Chủ nhật này, mẹ sẽ cho con đi chơi xa...

Tôi vui vẻ tiếp lời:

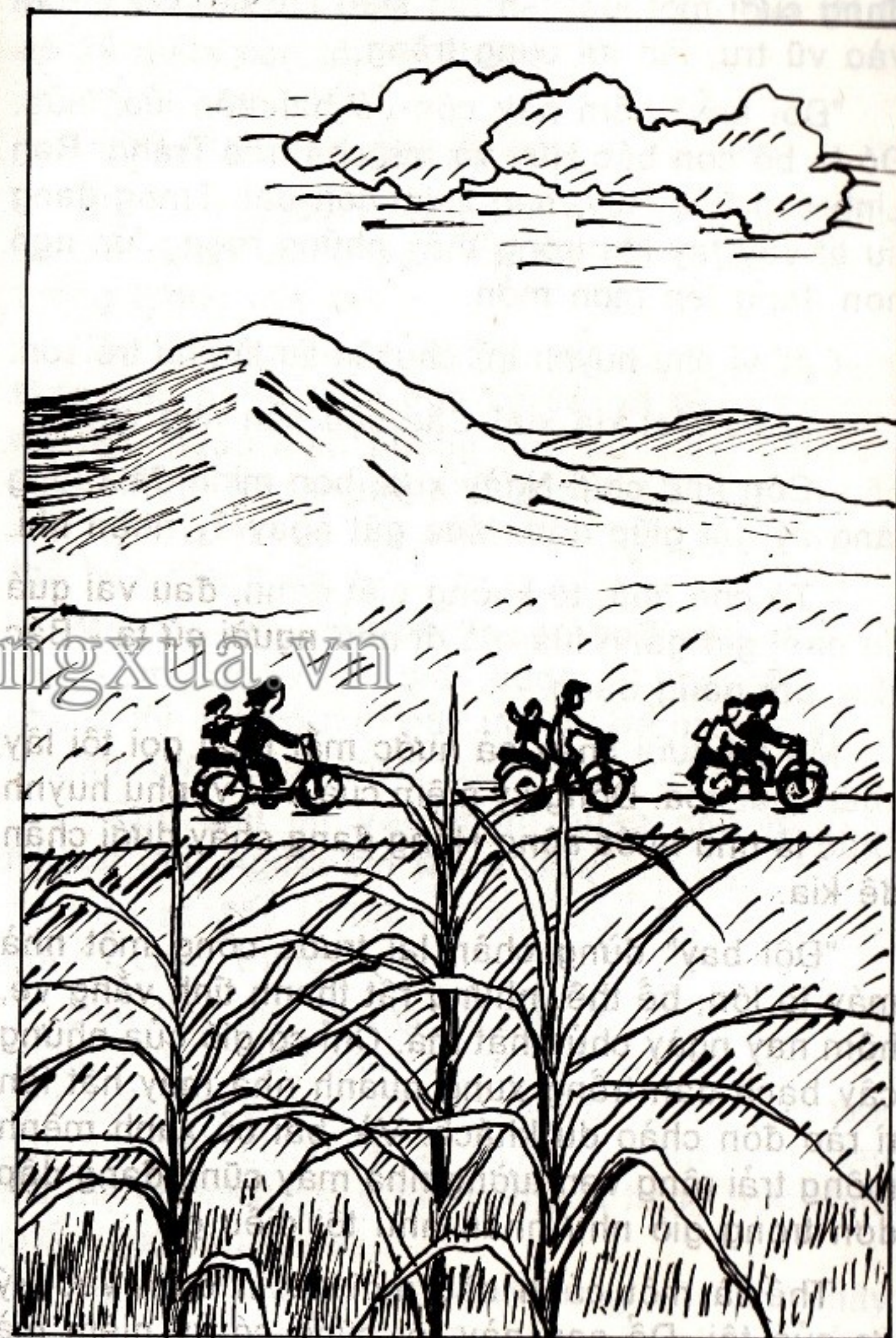
- ... Đi vòng quanh thế giới hả mẹ?

- À, bắt đầu là đi qua hai con sông, một trăm làng nhỏ, một quả núi con con... rồi qua một thành cổ được xây dựng cách đây mấy trăm năm trước công nguyên, cuối cùng là...

- ... Đến một tòa lâu đài, trong đó có một hoàng tử...

Mẹ tôi cười và xoa đầu tôi: "Con thật là tâm đầu ý hợp với mẹ".

Cuối cùng sáng chủ nhật ấy đã đến. Trời trở rét, mưa bay lạnh như gai nhọn, nhưng hai mẹ con vẫn lên đường sang huyện Đông. Ngồi đằng sau lưng xe máy của mẹ mà tôi cứ tưởng mình



đang cưỡi một loại tên lửa siêu tốc độ. Có thể đi vào vũ trụ, lên tới cung trăng...

"Đội bay" hôm nay còn có hai "tên lửa" nữa. Đó là bố con bác Huy và mẹ con bác Trang. Bạn Linh con bác Huy, bạn Diệp con bác Trang đang tíu tít vẫy tay khi trông thấy những ruộng lúa ngô non đang lên mơn mớn.

Các vị phụ huynh trò chuyện tíu tít như trẻ con:

- Làng Mai kia kìa! Các cậu còn nhớ chứ!

- Còn nhớ chứ! Ngày xưa, bọn mình đã xuống làng ấy gặt giúp dân. Mùa gặt ngày ấy nhộn nh.

- Tớ còn nhớ, tớ không biết gánh, đau vai quá cứ phải giơ gánh lúa mà đi như người cù ta - Bác Huy nói oang oang.

Mẹ tôi cười chảy cả nước mắt phải gọi tôi lấy khăn mùi xoa. Dòng kỷ niệm của các vị phụ huynh chắc là như nước sông Hồng đang chảy dưới chân đê kia.

"Đội bay" dừng chân lại trước cổng một nhà máy to lớn, bề thế, nhưng rất thanh tĩnh vắng vẻ, hôm nay ngày chủ nhật mà. Chỉ có gió của những cây bạch đàn trồng xung quanh nhà máy hát lên rì rào đón chào du khách. Và, bãi cỏ xanh mênh mông trải rộng ven tường nhà máy cũng đang dập dờn trong gió như nhún nhủ tôi điều gì.

Thế là một cảnh sắc mới đã in đậm vào ký ức của tôi. Để sau này tôi cũng có kỷ niệm mà

kể cho đời sau chứ? Chẳng lẽ chỉ có mẹ tôi là có kỷ niệm còn tôi thì không ư?

Tôi hỏi mẹ:

- "Tòa lâu đài" đây rồi ạ?

Mẹ tôi mỉm cười, không ra gật mà cũng không ra lắc. Chắc là từ đây mẹ tôi thả tự do cho trí tưởng tượng của tôi.

Tôi, Linh và Diệp không vội vàng chạy tung tăng trên bãi cỏ. Ba đứa có vẻ rụt rè, đứng rúm ró, ngơ ngác nhìn những con bò đang gặm cỏ. Rồi, chúng tôi lại gần những con bò như lại gần một con quái vật mà nhìn vào mắt nó mình có thể hóa thành đá.

Một lát, một cậu bé từ sau ngôi nhà nép kín trong um tùm lá hoa giấy bước ra, chạy đến bên chúng tôi. Nó có một nụ cười rất dễ mến, mặc dù nó hơi đen và ăn mặc "quê".

- Các cậu ơi! Vào tham quan nhà máy đi! Nhanh lên! Người lớn đang chờ.

Hóa ra đây là bạn Thành con bác Đạt. Bạn gọi và chạy trước.

Đến bây giờ, chúng tôi mới thả sức chạy. Thi nhau chạy. Giống như con nhé con nháy căng lên vẩy đuôi mà chạy trên bãi cỏ theo mẹ. "Cái đuôi" của cái Linh chính là cái dây váy đầm màu hồng mà mẹ nó may cho ở tận trên cửa hàng Đức Hạnh phố Hàng Trống đấy...

Mồ hôi mướt ra, chúng tôi chạy vào nhà máy. Bác Đạt, dẫn chúng tôi đi thăm các phân xưởng,

phòng ban, phòng giám đốc... Tôi đã được mẹ tôi đưa đi chơi nhiều nhà bạn bè. Người lớn thường hay khoe. Có người khoe một lồng chim vàng anh mà bác ta mới nuôi được. Có người khoe chậu cây cảnh. Có người khoe chó, khoe mèo... Có người khoe máy vi tính mới mua cho con học. Nhưng chưa ai khoe nhà máy như bác Đạt hết cả.

Tôi thấy mẹ tôi và các bác nói chuyện với nhau về bảo hộ lao động. Nghĩa là những thứ bảo vệ cho người công nhân làm việc đó mà. Bác Đạt chỉ một cái buồng to như cái ô tô hai tầng. Đó là buồng sơn thành phẩm có thiết bị hút mùi sơn đưa ra ngoài.

Tôi trông thấy một cái gì rất kỳ quái to như cái nhà ba tầng. Bác Đạt bảo đó là cái phễu rót hàng. Ôi! Cái phễu. Có cái phễu bé tí để rót dầu có cái phễu to thế kia.

Bác Đạt xoa đầu tôi và bảo:

- Cố học để mà đi vòng quanh thế giới nhé! Bác thì mới đi học được độ vài ba nước Âu, Á thôi!

Mẹ tôi bảo:

- Ngày xưa, nhà bác Đạt nghèo. Bố mất từ khi bác mới được chín ngày. Bác đi học rất xa. Nhà ở bên kia sông Đuống, phải sang phà mới đến được trường học bên này. Nhà cách trường 11 cây số, đi bộ đi học mấy năm trời đấy, con ạ.

Tôi nghe mẹ tôi nói cứ như nghe truyện lạ có thực.

Thế rồi trên bãi cỏ xanh, bên hàng bạch đàn reo. Chúng tôi có bữa tiệc chúc mừng sinh nhật bác Đạt. Nào là xôi nếp nấu bằng gạo huyện Quế, giò lụa huyện Đông, rau thơm Hà Nội...

Bọn trẻ con chúng tôi ngồi xếp chân bằng tròn ngược mắt nhìn lên. Cứ tưởng chỉ có trẻ con mới sinh nhật, hóa ra người lớn làm sinh nhật còn tình cảm hơn.

Thoáng một lát, tôi thấy bạn Thành chạy biến đi, rồi nhanh nhẹn bung ra một chậu nước sạch. Trên mặt nước trong bồng bênh một cái khăn mặt trắng toát.

Tôi bỗng đỏ bừng mặt nhớ lại, lần bác Đạt đến nhà tôi chơi. Tôi cứ mãi xem vô tuyến truyền hình mà chẳng chào hỏi bác, chẳng rót nước mời bác uống.

Có lẽ lúc ấy mặt tôi đỏ lắm, có lẽ phải lấy cái quạt nan che lại.

"Đội bay" chúng tôi tạm biệt "tòa lâu đài" của bác Đạt và lên đường. Con đường xa hút trước mặt trải rộng mênh mông tận đâu, tận đâu. Tôi biết một điểm dừng của con đường ấy là ngôi nhà nhỏ của gia đình tôi. Một ngôi nhà bé xíu so với cả trái đất này. Nhưng nếu tôi mở rộng cửa đón những người khách như bác Đạt thì chắc tôi sẽ có được những chuyến đi kỳ thú hơn chuyến đi hôm nay.

11.1996

MỤC LỤC

	Trang
1. BẠN THÂN	3
2. NGÀY EM TỚI TRƯỜNG	4
3. KỶ NIỆM MỘT TIẾNG CHÀO	13
4. ÉN NHỎ	17
5. ĐI NHỎ LẠC	21
6. BÀ CHÁU MỘT NGÀY MƯA	26
7. CÂY CHANH	28
8. TIẾNG VỌNG	33
9. ĐI CHƠI XA	38

thuongmaitruongxua.vn